

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/314/2021
Identifikačné číslo spisu:	1307223498
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1307223498.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. W. S., narodenej L., O., P., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Jeseničom, Bratislava, Mýtna 42, proti žalovaným 1/ IK. narodeného L., V., D. 2/ M. K. M., spoločnosť s.r.o., Stupava, Dlhá 1264, IČO: 31 408 087, 3/ X. narodenej L. O., I., o určenie neplatnosti právneho úkonu a určenie vlastníctva, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 9C/153/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2018 sp. zn. 10Co/215/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2018 sp. zn. 10Co/215/2016 a rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 23. marca 2016 sp. zn. 9C/153/2009 zrušuje a vec vracia Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. marca 2016 č. k. 9C/153/2009-275 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva k osobnému motorovému vozidlu zn. E. D., X.X, červenej tmavej metalízy, rok výroby L., EČV: O., na základe ktorej bolo vozidlo 13. decembra 2004 prepísané na nového držiteľa do okresu Q. a určenia, že žalobkyňa je vlastníčkou tohto motorového vozidla a žalovaným nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 34, § 35 ods. 1, ods. 2 a ods. 3, § 37 ods. 1, ods. 2, a ods. 3 a § 40a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) a vecne nedostatkom naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 31. mája 2018 sp. zn. 10Co/215/2016 nepripustil zmenu žaloby, ktorou žalobkyňa žiadala určiť, že zmluva o prevode vlastníctva k osobnému motorovému vozidlu zn. E. D., červená metalíza, EČV: O., rok výroby XXXX, uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ je neplatná, že zmluva o prevode vlastníctva k osobnému motorovému vozidlu zn. E. D., červená metalíza, EČV: O., rok výroby XXXX uzavretá medzi

žalovaným 2/ a žalovanou 3/ je neplatná a určenia, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou osobného motorového vozidla zn. E., číslo karosérie (VIN): G., EČV: O., rok výroby XXXX, a uložiť žalovaným 2/ a 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu škody 112 625 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9%, a to žalovaný 2/ od 13. decembra 2004 do zaplatenia a žalovaná 3/ s úrokom z omeškania vo výške 9% od 28. apríla 2004 do zaplatenia, obaja v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, žalovanému 2/ uložiť povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu škody 17 443 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% od 13. decembra 2004 do zaplatenia v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k predmetnému osobnému motorovému vozidlu z 13. decembra 2004, nakoľko nepreukázala existenciu tejto zmluvy a vlastnícke právo k predmetnému motorovému vozidlu. Tvrdenia žalobkyne, že vzhľadom na skutočnosť, že k prevodu vlastníctva a držby jej osobného motorového vozidla došlo bez jej vedomia, a preto má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu, ktorým k nemu došlo, nakoľko v čase podania žaloby bolo jej vlastnícke právo ohrozené a jej právne postavenie ako vlastníka neisté, nepovažoval za dostatočné pre úspech žaloby, pretože tento dôvod nenapĺňa preventívny účel určovacej žaloby, ktorou sa má dosiahnuť odstránenie ohrozenia práva alebo neistoty v právnom postavení žalobkyne.

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa v konaní netvrdila a ani nepreukázala ako reálne sa určením neplatnosti právneho úkonu z 13. decembra 2004 a určením, že je vlastníčkou predmetného motorového vozidla môže zmeniť jej hmotnoprávne postavenie. Jej tvrdenia o právnej neistote a ohrození jej právneho postavenia ako vlastníčky a držiteľky motorového vozidla boli všeobecné a nespôsobilé preukázať, že žaloba je vhodným nástrojom, ktorý odstráni neistotu vo vzťahu sporových strán a vytvorí základ pre jeho usporiadanie. Zdôraznil, že skutočnosť, že žalobkyňa bola od 5. marca 2001 do 13. decembra 2004 evidovaná ako držiteľka predmetného motorového vozidla nepreukazuje, že bola v tomto období aj jeho vlastníčkou. V konaní nebolo objasnené ako žalovaný 2/, ktorý nadobudol vlastnícke právo k vozidlu na základe kúpnej zmluvy z 31. júla 1994 (č. l. 187 spisu), previedol toto do vlastníctva žalobkyne. Konštatoval, že žalobkyňa prehliadala skutočnosť vyplývajúcou z oznámenia Krajského riaditeľstva policajného zboru v Bratislave, Krajského dopravného inšpektorátu, odboru bezpečnosti cestnej premávky a dopravných evidencií, oddelenia bezpečnosti cestnej premávky a evidencie vozidiel z 9. októbra 2013 (č. l. 136 spisu), že predmetné vozidlo bolo 24. apríla 2009 vyradené z evidencie podľa § 143 ods. 6 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe čestného vyhlásenia vlastníka vozidla alebo držiteľa o tom, že vozidlo už fyzicky neexistuje. Keďže ani v prípade úspechu žalobkyne v konaní, by sa neodstránila jej právna neistota, súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu postupoval správne, ak žalobu bez jej preskúmania po vecnej stránke zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, pričom poukázal aj na to, že nakoľko k 13. decembru 2004 neboli žalovaný 1/ a žalovaná 3/ vlastníkom a ani držiteľom predmetného motorového vozidla, neboli v konaní ani vecne pasívne vecne legitimovaní.

2.3. K námietkam žalobkyne v odvolaní, že súd prvej inštancie sa dopustil zásadného a neodstrániteľného pochybenia, keď nedoručil žalovanej 3/ žalobný návrh a v konaní ju nevypočul, odvolací súd uviedol, že nebolo povinnosťou súdu vypočuť žalovanú 3/ vzhľadom na jej vek (86 rokov) a zdravotný stav (č. l. 259 spisu). Nedoručenie podania žalovaného 1/ z 18. februára 2016 (č. l. 266) žalobkyni, resp. jej právnomu zástupcovi, nebolo pochybením, ktorým by súd zasiahol do procesných práv žalobkyne takou mierou, že by jej odňal možnosť konať pred súdom, nakoľko žalobkyňa mala možnosť sa s obsahom podania oboznámiť už 21. marca 2016, kedy nahliadla so súdneho spisu (č. l. 267) a aj na pojednávaní 23. marca 2016, na ktorom zákonná sudkyňa na jeho začiatku podanie prečítala a právny zástupca žalobkyne mal možnosť sa k nemu vyjadriť, a nakoľko nebolo obsahovo rozsiahle, nebolo potrebné na vyjadrenie sa k nemu viac času.

2.4. K námietkam žalobkyne, že súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhnuté dôkazy (na č. l. 248 spisu a na pojednávaní 23. marca 2016) a nezabezpečil odborné vyjadrenie pre stanovenie hodnoty vozidla k 13. decembru 2004 (č. l. 272 spisu), odvolací súd uviedol, že súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy a postup súdu prvej inštancie nevyhodnotil ako taký, ktorým by bola strane sporu

odňatá možnosť konať pred súdom a v odôvodnení rozsudku jasne a presvedčivo vysvetlil, že dôvodom nevykonania navrhovaných dôkazov bola hospodárnosť konania, nakoľko pri nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, sa meritom veci ani zaoberať nemôže.

2.5. Zmenu žaloby v odvolacom konaní odvolací súd v zmysle § 371 zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) nepripustil a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP tak, že žalovaným 1/, 2/ a 3/ úspešným v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. b), c) a f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Vo vzťahu k dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. b) a c) CSP žalobkyňa odvolaciemu súdu vytkla, že sa nezaoberala otázkou spôsobilosti žalovanej 3/ na právne úkony, nakoľko je podľa nej pravdepodobné, že je čiastočne obmedzená na právnych úkonoch, čo je možné vyvodit' z potvrdenia Q.. A. X. z 30. marca 2015 (č. l. 259) a z tvrdenia jej zástupcu (zvukový záznam z pojednávania 23. marca 2016), čo spochybňuje platnosť plnomocenstva udeleného V. Q., ktorý pravdepodobne nie je jej synom, a teda konania sa nezúčastnila žalovaná 3/, ale muž, ktorý má rovnaké priezvisko.

3.2. Dovolateľka ďalej s poukazom na § 420 písm. f) CSP namietala, že bolo porušené jej právo na spravodlivý proces tým, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, neprihliadol na jej tvrdenia a ňou predložené dôkazy, resp. nezaoberala sa objektívne dôkazmi a skutočnosťami zistenými v priebehu konania a bez súvislosti so skutočnosťami zistenými v konaní, a to aj v priamom rozpore s mini, si osvojoval tvrdenia žalovaných. Súd opomenul listinu, ktorú pripojila k žalobe - Oznámenie Krajského dopravného inšpektorátu zaslané Okresnému súdu Bratislava V z 2. marca 2005, teda z čase len 3 mesiace po prepise vozidla v evidencii motorových vozidiel, v ktorom sa uvádza, že bola v evidencii motorových vozidiel zapísaná ako držiteľka predmetného motorového vozidla, a preto nie je správny záver odvolacieho súdu, že najviac pravdepodobným dôvodom prepisu motorového vozidla na žalovaného 2/ bol protokol polície o vrátení vozidla oprávnenému vlastníkovi a držiteľovi (strana 6, prvý riadok, strana 10 bod 18, riadky 2-16 rozsudku).

3.3. Odvolaciemu súdu dovolateľka vytkla, že sa rovnako ako súd prvej inštancie nezaoberala možnosťou nadobudnutia vlastníckeho práva k vozidlu vydržaním podľa § 134 OZ najneskôr k 5. marcu 2004, k čomu predložila dôkazy a uviedla tvrdenia (č. l. 182 a č. l. 183). Nesúhlasila ani so záverom, že neosvedčila právny záujem na požadovaných určeníach, nakoľko v čase podania žaloby bolo jej právne postavenie vlastníka neisté a že skartovanie spisového materiálu o predmetnom motorovom vozidle na dopravnom inšpektoráte, by malo byť hodnotené v jej neprospech.

3.4. Podľa dovolateľky odvolací súd procesne nesprávne postupoval aj tým, že neprihliadol na porušenie jej práva na oboznámenie sa s vyjadrením žalovaného 1/ na pojednávaní pred súdom prvej inštancie a na záverečné vyjadrenie sa k veci podľa § 118 ods. 4 O. s. p., a že svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil.

3.5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobkyňa podala dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, nakoľko ide o zmätočné rozhodnutie v rozpore s princípom právnej istoty a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Poukázala na to, že jej bolo súdom prvej inštancie uznesením z 8. septembra 2009 sp. zn. 5C/278/2008 priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, že súdu prvej inštancie predložila potvrdenia o priznaní invalidity, a preto sú podľa nej splnené podmienky pre rozhodnutie podľa § 257 CSP.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli jeho zamietnutie pre nedôvodnosť. Mali za to, že žalobkyňa nedostatok spôsobilosti žalovanej 3/ na konanie a nedostatok zastúpenia netvrdila pred súdom prvej inštancie a ani ho nepreukázala.

5. Žalovaná 3/ sa k dovolaniu nevyjadřila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie

podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP v spojení s § 431 ods. 2 CSP). V dôsledku stanovenej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolaťelkou namietaná vada podľa § 420 písm. b) CSP a s tým súvisiaca vada uvedená v ustanovení § 420 písm. c) CSP mala spočívať v tom, že žalovaná 3/ pre svoj vek a zdravotný stav uvedený v lekárskej správe Q.. A. X. (č. l. 259) nie je plne spôsobilá na právne úkony a nebola v konaní zastúpená zákonným zástupcom alebo procesným opatrovníkom.

11.1. Na nedostatok procesnej subjektivity musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu a kedykoľvek v každom štádiu konania. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

11.2. Procesnej subjektivite zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 OZ a procesnej spôsobilosti, spôsobilosť na právne úkony podľa § 8 OZ. Okamihom narodenia má každá fyzická osoba spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu), smrťou právna subjektivita fyzickej osoby zaniká. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Žalovanej 3/ ako dospeléj a žijúcej fyzickej osobe zákon priznáva právnu subjektivitu, jej obmedzenie v právach a povinnostiach nebolo preukázané žiadnym súdnym rozhodnutím, preto je potrebné vychádzať zo stavu, že táto má aj procesnú spôsobilosť (§ 67 CSP). Z uvedených dôvodov podľa dovolacieho súdu preskúmané konanie netrpí vadou podľa § 420 písm. b) CSP a ani podľa ustanovenia § 420 písm. c) CSP. Žalovaná 3/ bola v konaní pred súdmi nižších inšancií zastúpená V. na základe plnej moci z 8. marca 2016 (č. l. 268), pričom pochybnosť dovolaťelky o tom,

či tento splnomocnenec je synom žalovanej 3/ alebo nie, je nevýznamná.

12. Dovalateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovalateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu argumentácie dovalateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

12.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12.3. Dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je daný, ak konanie ako celok vykazuje znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania, a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy. Možno konštatovať, že pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, bude nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

13. Vo vzťahu k dôvodom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovalateľka, okrem iného namietala ako nesprávny procesný postup, ktorým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, že jej bolo znemožnené oboznámiť sa s vyjadrením žalovaného 1/ z 18. februára 2016. Zo zápisnice z pojednávania súdu, ktoré sa konalo 23. marca 2016 však odvolací súd zistil, že s týmto vyjadrením bola žalovaná oboznámená, keď súd toto vyjadrenie na pojednávaní prečítal, a teda jej právo oboznámiť sa s ním porušené nebolo. Ako ďalšie porušenie svojich práv namietla, že jej súdom prvej inštancie nebola poskytnutá možnosť v zmysle § 118 ods. 4 OSP, účinného v čase konania a rozhodovania súdu prvej inštancie, vyjadriť sa k dokazovaniu, najmä k výpovediam žalovaných.

13.1. Podľa § 118 ods. 4 OSP účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

13.2. Z citovaného ustanovenia OSP, účinného v rozhodnom období, vyplývala jednak procesná povinnosť súdu vyzvať strany na zhrnutie ich návrhov a na vyjadrenie sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie strany na „záverečnú reč“. V nej mohla

strana zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov a vyjadriť sa aj k právnej stránke veci. Záverečné zhrnutie a vyjadrenie nemuselo byť takto formálne označené; záverečným zhrnutím a vyjadrením („záverečnou rečou“) je aj takto neoznačený procesný úkon strany urobený na záver pojednávania, ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

13.3. V preskúmvanej veci je v spise ako listy č. 270 až 277 založená zápisnica o pojednávaní súdom prvej inštancie, ktoré sa konalo 23. marca 2016, a v ktorej je zaznamenané, že súd otvoril pojednávanie vo veci, oboznámil prítomných s obsahom vyjadrenia žalovaného 1/ zo 17. februára 2016, vypočul žalovaného 2/ a zástupcu žalovanej 3/, zamietol návrh žalobkyne, aby si súd vyžiadala od žalovanej 3/ listiny týkajúce sa predmetnej zmluvy a doplnil dokazovanie odborným vyjadrením na stanovenie hodnoty predmetného motorového vozidla k 13. decembru 2004, oboznámil obsah spisu, podľa ustanovenia § 120 ods. 4 OSP uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok.

13.4. Obsah zápisnice o pojednávaní súdu konanom 23. marca 2016, a ani zvukového záznamu z tohto pojednávania nesvedčí o tom, že súd prvej inštancie postupoval vo veci podľa § 118 ods. 4 OSP a že žalobkyni vytvoril procesnú možnosť realizovať procesné práva, ktoré jej z tohto ustanovenia vyplývajú. Uvedený nedostatok nenapravil ani odvolací súd, ktorý rozhodoval o odvolaní žalobkyne, v ktorom túto vadu konania pred súdom prvej inštancie namietala.

14. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že súd prvej inštancie tým, že neumožnil dovolateľke realizáciu jej procesného práva vyplývajúceho z § 118 ods. 4 OSP, porušil jej procesné právo v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/6/1998 publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 49/1998, sp. zn. 3Cdo/47/2012, 1Cdo/46/2004, 3Cdo/310/2006, 1Cdo/158/2010), pričom procesná vada tejto povahy je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vrátenie veci na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

15. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu, prípadne aj rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.